הלכה · משנה תורה · מפרשים · יד איתן · ספר קורבנות

יד איתן על משנה תורה, הלכות תמורה

רבי אברהם משכיל לאיתן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יד איתן על משנה תורה, הלכות תמורה

רבי אברהם משכיל לאיתן

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יד-איתן-על-משנה-תורה-הלכות-תמורה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ד 4
הלכה יד 4
הלכה כ 4
פרק ג 4
הלכה א 4
הלכה ב 5
הלכה ד 5

פרק א

הלכה א

מי שהמיר בקרבן מקרבנות הצבור כו' אין התמורה קדש. בס' שאלת הכהנים תורה הקשה דאמאי לא כתב רבינו דה"נ אם המירו צבור בבהמת חולין שלהן על קרבן של יחיד אינה תמורה וכדאיתא בתוספתא. וי"ל דרבינו סמך אמ"ש רפ"ד דפסולי המוקדשין גבי חטאות המתות דתמורה א"י לומר בצבור:

הלכה ד

המתכפר הוא שעושה תמורה אבל לא המקדיש כיצד כו' כגון שהקדיש קרבנות נזיר שיתכפר בהם פלוני הנזיר כו'. הרב כ"מ קיצר בכאן ומתבאר בגמרא פ"ק דתמורה (דף י' ע"א). וראיתי בשו"ת ושב הכהן שכתב דכוונת רבינו הוא שהמשיל הענין בנזיר לומר דאף באב שהדיר את בנו בנזיר דינא הכי שהבן הוא המתכפר ועושה תמורה ולא האב אע"פ שהוא הדירו. ודבריו תמוהין דהא אין האב מדיר רק בנו קטן וקטן אפילו הגיע לעונת נדרים הוה איבעיא דלא איפשיטא אי עושה כלל תמורה כמ"ש רבינו בסמוך. ואין לומר דאיירי דעכשיו הוא גדול דהא בכה"ג ה"ל נזירות אביו כמ"ש התוי"ט ספ"ג דסוטה, ומיהו בירושלמי דנזיר ל"מ הכי:

הלכה יד

ולוקה כמנין הבהמות שהמיר. הכ"מ לא הראה מקורו. ונראה שהטעם משום דאמר גופין מחולקים גם בבהמה כמ"ש המ"ל ריש ה' איסורי ביאה ובהל' שגגות ע"ש:

הלכה כ

כל החטאות שדינן שימותו אין עושין תמורה וכל חטאת שדינה שתרעה עד שיפול בה מום ותמכר עושה תמורה. הרב בעל כ"מ לא הראה מקורו. והוא משנה מפורשת רפ"ד דתמורה ורפ"ג דמעילה:

פרק ג

הלכה א

תמורת הבכור והמעשר אינן קריבין לעולם שנאמר בבכור לה' הוא. עיין מ"ש הלח"מ דבגמרא מפיק לה מקודש הם ורבינו דמפיק לה מהאי קרא אולי היה בגירסתו כן ע"כ. וא"צ לזה דדברי רבינו מבוארים פ"ק דתמורה (דף ה:) דאביי ורבא נפקא להו מדכתיב לה' הוא. והא דבפ"ג שם דריש ליה אביי גופיה מקודש הם י"ל דאביי שם לרבא בר

רב עזא השיב כן אבל לשיטתו ע"כ מלה' הוא נפיק דהא איהו ס"ל כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני ואיצטריך ליה קדש הם לומר בהוייתן יהו ולא תהני, וכבר הרגישו התוס' בזבחים שם דאביי ורבא נפקא להו מלה' הוא דלרבא נמי איצטריך ליה קדש הם דאין עולין מבטלין זה את זה דהא סבירא ליה כמאן דאמר דאין מערבין לקרנות וכר' יונתן דמשמע אחד אחד עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו כדאיתא בפרק קמא דתמורה ופרק השואל (דף ק"ה) וליכא למילף מולקח דם הפר ומדם השעיר דאין עולין מבטלין זא"ז אלא מקודש הם. וכדאמרינן בזבחים (דף פ"א:) עיי"ש ולתרווייהו מלה' הוא נפקא דאין תמורת בכור ומעשר קריבה. ואע"ג דרבינו ס"ל דמערבין לקרנות כמ"ש פ"ד מהל' עבודת יוה"כ מ"מ ממעט כאן תמורה מלה' הוא משום דאיהו ס"ל כאביי דאי עביד מהני כמ"ש במ"א וכמ"ש הלח"מ פ"ו מהל' בכורות וא"כ איצטריך ליה נמי קדש הם דבהווייתן יהו ומש"ה יליף דאין תמורתן קריבה מלה' הוא ובחידושי לזבחים (דף ל"ז:) בספרי משכיל לאיתן יישבתי בזה גם קושיית התוס' בעז"ה עיי"ש:

הלכה ב

וכשם שאין פודין בכור ומעשר שנפל בהן מום כך אין פודין תמורתן. הכ"מ הראה מקום להמשנה דפ"ג דתמורה (דף כ"א) ואינו מספיק דהכי מיתנייא התם כל הקדשים יש להן פדיון ולתמורותיהן פדיון חוץ מן הבכור ומן המעשר ואיכא למימר דהאי חוץ אהן עצמן קאי ולא אתמורה וכדמשמע בסוגיא דזבחים (דף ע"ה:) וכ"כ התוס' בהדיא שם בד"ה בכור ע"ש. אבל הדין שכתב רבינו בעא לה רמי ב"ח שם בכור אינו נפדה תמורתו מהו ופשיט לה רבא מברייתא דתניא בכור ומעשר משהוממו עושין תמורה ותמורתן כיוצא בהן, ומזה הוא שיצא לרבינו ודלא כמ"ש הכ"מ. ודע דגבי מעשר תניא נמי בספ"ק דתמורה (דף י"ג) ואפשר דרמי ב"ח ידע לה ולכך לא מבעיא ליה רק גבי בכור:

הלכה ד

המקדיש בע"מ כו' והמיר בה אחר שנפדית ה"ז תמורה ואינה קריבה ואינה נפדית. עיין בלח"מ שהקשה דמניין לרבינו דמתפיס בתמורה אחר פדיון בע"מ ומ"ש מולדות קדשים דאחר פדיונן הוו חולין והניח בצ"ע. ונעלם ממנו סוגיא ערוכה דבכורות (דף ט"ז ע"א) ודברי התוס' שם: